Regiovisie *Meedoen en Wonen 2022-2026*

inwoners met complexe problematiek

Noord- en Midden-Limburg

INHOUD

SAMENVATTING 3
AANLEIDING 4
1 AFRONDING BELEIDSPERIODE 2017 – 2021 6
1.1 BESCHERMD WONEN 6
1.2 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG 8
1.3 BEMOEIZORG 9
1.4 PREVENTIE 10
2 VISIE EN AMBITIES REGIOVISIE 2022-2026 11
2.1 DEFINITIE EN AFBAKENING VAN DE DOELGROEP 11
2.2 ONZE VISIE LANGS DE PIJLER: MEEDOEN & ERBIJ HOREN 12
2.3 ONZE VISIE LANGS DE PIJLER: WONEN & THUIS ZIJN IN DE WIJK 13
2.4 ONZE AMBITIES 14
3 GOVERNANCE, INKOOP EN SAMENWERKING 18
3.1 NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP EN DE REGIONALE AFSPRAKEN 18
3.2 MONITORING 19
3.3 UITVOERING 20
4 BIJLAGEN 21
4.1 TOELICHTING PROCES TOTSTANDKOMING REGIOVISIE 21
4.2. BESCHRIJVING VAN DE AMBITIES 22
4.3 DOCUMENTATIE EN KERNPUNTEN OVERHEIDSBELEID 27

SAMENVATTING

De samenwerkende gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben de afgelopen periode (2017-2021) een start gemaakt met de transformatie van het beleid voor de bijzondere doelgroepen.

Beschermd wonen (BW) is omgevormd naar meer kleinschalige zorg in de wijk. Met de aanbesteding per 1-1-2018 zijn ook de kosten voor deze zorg onder controle gebracht. De nieuwe aanbesteding BW per 1-1-2022 bouwt hierop voort. De gemeenten hebben gezamenlijk alleen de 24-uurs zorg ingekocht: 258 BW-plekken, bij 3 combinaties van aanbieders, verspreid over de regio. Alle minder intensieve vormen van wonen met begeleiding zijn ondergebracht bij de lokale gemeenten.

Bij maatschappelijke opvang heeft een ook een transformatie plaats gevonden: van gecentraliseerd opvangen naar kleinschalige opvang in de wijk. Daarbij wordt extra ingezet op het voorkómen van daklоosheid, bijvoorbeeld door het eigen netwerk van de inwoner in te zetten. De 'Blokhuismiddelen' (€ 2.154.940,- voor onze regio) hebben deze transformatie versneld. Per 1-1-2022 wordt de opvang in onze regio voor alle daklozen uitgevoerd door één combinatie.

Bemoeizorg en preventie OGGZ zijn ook opnieuw aanbesteed, in lijn met de geactualiseerde visie.

Kern van die visie: **Alle kwetsbare inwoners van Noord- en Midden-Limburg worden op passende wijze ondersteund, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.** Daarbij zien we kwetsbaarheid niet als een kenmerk van de persoon, maar als een samenloop van omstandigheden, keuzes en complexiteit. Ondersteuning is maatwerk.

Om de visie te bereiken, werken we langs 2 pijlers aan 7 ambities:

Pijler 1: Meedoen & erbij horen	Pijler 2: Wonen & Thuis zijn in de wijk
1. Meer preventie 2. Meer maatwerk 3. Meer samenwerking 4. Meer cliëntparticipatie en ervaringsdeskundigheid	5. Transformatie beschermd wonen en opvang 6. Meer passende woonoplossingen 7. Meer veerkracht in de wijk

Jaarlijks stellen de samenwerkende gemeenten een beleidsagenda vast. Dat is het regionale uitvoeringsprogramma, waarin voor dat jaar is aangegeven welke activiteiten worden ondernomen om de ambities verder vorm te geven. De beleidsagenda vormt de input voor de regionale begroting. De afspraken rondom de governance zijn vastgelegd. We voldoen aan de Norm voor Opdrachtgeverschap. Stuurinformatie komt beschikbaar via de regionale monitor.

AANLEIDING

In 2016 hebben de 13 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten samen met hun partners de “Regiovisie Bijzondere Doelgroepen 2017-2020” (hierna: regiovisie 2017-2020) geschreven. Op basis hiervan is een start gemaakt met de transformatie van het beleid voor de bijzondere doelgroepen, gebaseerd op de rapportage van de commissie Dannenberg “Van beschermd wonen naar een beschermd thuis”. Gemeenten zetten zich in voor een inclusieve samenleving zodat ook inwoners met een psychische kwetsbaarheid volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij. We werken vanuit een herstelgerichte benadering. Dat wil zeggen dat zoveel mogelijk mensen in hun eigen wijk, bij voorkeur thuis, ondersteund worden.

De regiovisie 2017-2020 sorteerde voor op de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang die vanaf 2020 was voorzien. Ondertussen weten we dat de doordecentralisatie van beschermd wonen vanaf 1 januari 2022 vorm krijgt en de doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang op zijn vroegst vanaf 2026. Alle gemeenten waren al sinds de Wmo 2015 zelf verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Door de doordecentralisatie ontvangt niet langer de centrumgemeente (in onze regio de gemeente Venlo) de financiële middelen voor de vormgeving van deze taak, maar ontvangen álle gemeenten voor het onderdeel beschermd wonen, op basis van een afgesproken ingroeipad, hun deel van de middelen. Met ingang van 2022 sluit de gemeente Gennep aan bij de regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg voor het onderdeel beschermd wonen.

De overgang naar en het succes van de doorcentralisatie is alleen verantwoord als er sprake is van regionale samenwerking. Door onderling afspraken te maken over een niet-vrijblijvende samenwerking, gaan we aan de slag om de regionale samenwerking te verbeteren, het opdrachtgeverschap te versterken en de administratieve lasten te verminderen. De afspraken in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap geven richting aan wat we als regio samendoen en hoe dit lokaal en bovenregionaal is verbonden. Deze regiovisie 2022-2026 maakt onderdeel uit van deze regionale samenwerking. Het realiseren van de transformatie vraagt een lange adem en zal meerdere beleidsperiodes actueel blijven. Daarom bouwen we met deze regiovisie 2022-2026 verder op de regiovisie 2017-2020. Onze ambitie is om samen met alle belanghebbenden een duurzame beweging in gang te zetten zodat we kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare ondersteuning kunnen borgen. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst.

Belanghebbenden, in de breedste zin van het woord, zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van deze regiovisie 2022-2026, onder andere door deel te nemen aan digitale inspiratiesessies. Een beschrijving van het doorlopen proces is te vinden in bijlage 4.1 (Toelichting proces totstandkoming regiovisie). Deze bijeenkomsten hebben de input opgeleverd voor de totstandkoming van de herijkte regiovisie zoals deze nu voorligt.

In **hoofdstuk 1** blikken we terug op de voorgaande beleidsperiode “Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020”. In **hoofdstuk 2** beschrijven we onze visie en ambities, en de doelen van

ons regionale beleid waar het de kwetsbare inwoner raakt. In **hoofdstuk 3** geven we aan hoe de samenwerking in de regio Noord- en Midden-Limburg is geborgd.

1 AFRONDING BELEIDSPERIODE 2017 – 2021

In 2016 hebben de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten samen met de ketenpartners de “Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020” geschreven. Het doel van de regiovisie was samen te werken aan de transformatie van de ondersteuning en opvang voor de bijzondere doelgroepen c.q. inwoners met complexe problematiek. Centraal hierbij stond het treffen van de voorbereidingen voor de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang die op dat moment nog voor 2020 voorzien werd. Omdat de doordecentralisatie uitgesteld werd is één jaar langer op basis van de regiovisie 2017-2020 gewerkt. Een belangrijke inspiratiebron voor de regiovisie was het rapport “Van beschermd wonen naar een beschermd thuis” van de commissie Toekomst beschermd wonen onder leiding van Erik Dannenberg.

Kernpunten uit de regiovisie 2017-2020 waren:

- basisbehoeften: inwoners zijn gebaat bij zelfbepaling en stabiliteit door het op orde hebben van de voornaamste leefdomeinen zoals wonen, inkomen en ondersteuning;
- wederkerigheid: het zoeken van een balans in draagkracht en draaglast is voor de inwoner van belang, maar de inwoner heeft op zijn beurt een verplichting om op een constructieve manier mee te denken en te doen, zodat die doelstelling op een goede manier realiseerbaar is;
- instroom en uitstroom: instroom beperken we door ambulante begeleiding, preventie en vroegsignalering. Uitstroom bespoedigen we door inwoners snel op het juiste traject te zetten en aandacht te besteden aan nazorg. Het streven is de inwoner, indien mogelijk, in de eigen leefomgeving te ondersteunen;
- integrale zorg: er moet noodzakelijke ondersteuning voorhanden zijn voor inwoners, die gebruik maken van de maatschappelijke opvang, waarbij we streven naar een zo integraal mogelijke aanpak. Dat betekent afstemmen tussen betrokken hulpverleners (1 plan 1 regisseur) en zorgdragen voor vervlechting van zorgwetten;
- netwerksamenwerking: de verbetering van de keten staat voorop, zodat op een efficiënte en effectieve manier ondersteuning kan worden geboden aan inwoners die zijn aangewezen op de maatschappelijke opvang. Gemeenten en netwerkpartners zorgen gezamenlijk voor dit afgestemde aanbod.

Met deze kernpunten is de afgelopen jaren een doorontwikkeling in gang gezet. In de volgende paragrafen geven we aan wat de ontwikkelingen op de verschillende deelgebieden zijn geweest.

1.1 BESCHERMD WONEN

Vanaf 2015 is de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen van de zorgkantoren overgegaan naar de gemeenten. De overgang van deze cliënten naar de gemeenten is rommelig verlopen. Hierdoor is niet precies aan te geven voor hoeveel cliënten beschermd wonen de gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk waren.

De transformatie van beschermd wonen

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de transformatie van beschermd wonen met als doel de zorg kleinschalig en in de wijken te organiseren. Van beschermd wonen binnen grote zorginstellingen naar het beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving door het bieden van uiteenlopende woonvormen met herstelondersteuning. Een plek niet naast, maar met en tussen de inwoners van onze wijken.

Sturing op de transformatie en grip op de kosten

Veel is geïnvesteerd in het in controle brengen van dit dossier, zowel inhoudelijk als financieel. In 2016 steeg het aantal plekken beschermd wonen van 997 naar 1040. De zorg werd geleverd door 54 zorgaanbieders die meer dan 20 verschillende zorgproducten aanboden. We zagen dat aanbod vraag creëerde en de zorg sloot in veel gevallen ook niet aan bij de gewenste transformatie.

In 2017 zijn de gemeenten samen met de zorgorganisaties aan de slag gegaan met het ontwikkelen van nieuwe zorgproducten en werden de meer dan 20 bestaande zorgproducten teruggebracht naar twee zorgproducten, namelijk beschermd wonen (BW) en beschermd thuis (BT). Deze twee zorgproducten vormden de basis voor een nieuwe aanbesteding.

In de nieuwe aanbesteding werd de “open house contractering” losgelaten. In 2018 hebben we prestatiegericht ingekocht. Na een stevige selectiefase hebben zijn toen 831 plekken BW en BT ingekocht bij 22 zorgorganisaties. Met het inrichten van relatiemanagement en het periodiek organiseren van accountgesprekken is gestuurd op de kwaliteit van zorg en ondersteuning, diversiteit en spreiding van voorzieningen en aantallen plekken over de regio. Het relatiemanagement en de intensieve samenwerking met aanbieders heeft opgeleverd dat de diensten conform de prestatieafspraak werden geleverd. Werkbezoeken leerden ons dat het overgrote deel van de BW-plekken en bijna alle BT-plekken kleinschalig en midden in de wijken gesitueerd zijn.

De gerealiseerde transformatie

	2018	ontwikkeling	2019	ontwikkeling	2020
Plekken BW gerealiseerd	651	-93	558	-47	511
Plekken BT gerealiseerd	151	63	214	31	245
Totaal	802	-30	772	-16	756
Aantal plekken inkoop	831	-47	784	-25	759
Inkoop minus realisatie	29	-17	12	-9	3
Unieke cliënten	1095	-83	1012	-41	971

In bovenstaande tabel is de ingezette transformatie duidelijk zichtbaar. Het aantal plekken BW is in deze periode gedaald met 140 terwijl het aantal plekken BT is gestegen met 94. Het gemiddeld aantal gerealiseerde plekken BW en BT is tussen 2018 en 2021 in totaal nagenoeg gelijk gebleven. Dit terwijl ongeveer 90 cliënten die begin 2018 nog bij niet-gecontracteerde organisaties verbleven zijn uitgestroomd of een plek hebben gevonden in het gecontracteerde aanbod. Het aantal plekken dat via een persoonsgebonden budget (PGB) is verzilverd, is nagenoeg gelijk gebleven met gemiddeld 80 plekken. Verder is zichtbaar dat we steeds beter het aantal in te

kopen plekken konden inschatten. Er is geen sprake geweest van wachtlijsten in de periode 2017-2020.

Wet langdurige zorg

Op 1 januari 2021 wijzigde de Wet langdurige zorg (Wlz): mensen die vanwege een psychische stoornis blijvend behoefte hebben aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg nabij, krijgen vanaf deze datum ook toegang tot de Wlz. In onze regio hebben ongeveer 265 cliënten de overstap gemaakt naar de Wlz. Deze openstelling heeft zijn weerslag op de bestaande populatie BW-cliënten. De huidige BW-cliënten hebben gemiddeld gezien nog meer potentie om zelfstandig te wonen met passende zorg en ondersteuning. Voor 2022 zijn 258 BW-plekken ingekocht bij 3 combinaties van aanbieders. BT is niet meer regionaal ingekocht maar krijgt vorm via begeleiding individueel in de sociale basis van de 14 gemeenten.

1.2 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

In Nederland, en dus ook in de regio Noord- en Midden-Limburg, is een groeiende vraag naar maatschappelijke opvang zichtbaar. Hier zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen:

- een groeiende instroom: steeds meer mensen doen een beroep op maatschappelijke opvang, bijvoorbeeld als gevolg van oplopende schulden en/of huisuitzetting;
- een langere gemiddelde verblijftijd in de maatschappelijke opvang: een deel van de instroom in de maatschappelijke opvang heeft zeer complexe problematiek, waardoor een langer verblijf nodig is om duurzame uitstroom te kunnen realiseren;
- knelpunten in de beschikbaarheid van geschikte woningen (uitstroom): er zijn bij de woningcorporaties te weinig woningen beschikbaar en de concurrentie op de beschikbare betaalbare woonruimte op de particuliere markt is groot (bijvoorbeeld starters en internationale werknemers).

Doorontwikkelingen van de maatschappelijke opvang

De maatschappelijke opvang in onze regio werd de afgelopen beleidsperiode meer en meer flexibel georganiseerd. Dit houdt onder meer in dat de opvang kleinschalig en verspreid over de verschillende gemeenten in de regio plaatsvindt. Als onderdeel van deze ontwikkeling sloot Noord-Limburg (Venlo) per 1 juli 2018 de dag- en nachtopvang.
Flexibel betekent ook dat er samen met inwoners die (dreigend) dakloos zijn wordt gezocht naar een voor hen best passende oplossing. Soms zijn er ook mogelijkheden in het eigen netwerk (grijs wonen) en als dit niet mogelijk is, is een plek in de maatschappelijke opvang beschikbaar. In beide gevallen krijgen inwoners ondersteuning in het weer op orde brengen van hun basis zodat zelfstandig wonen, eventueel met begeleiding, weer mogelijk wordt.

De meeste inwoners die gebruik maken van de maatschappelijke opvang krijgen een trajectbed aangeboden, samen met 2 of 3 medebewoners, in een reguliere woning in de wijk. Voor inwoners voor wie dit nog een brug te ver is, is een bed met toezicht beschikbaar. In alle gevallen heeft de inwoner de beschikking over een eigen kamer en kan hier 24/7 over beschikken. De mensen die aangewezen zijn op de maatschappelijke opvang ervaren deze werkwijze als zeer prettig. Door het hebben van een eigen plek ontstaat de rust en ruimte in het hoofd om met hun problematiek aan de slag te gaan. De medewerkers van de opvanginstellingen ervaren dat het wegnemen van

prikkels van het groepsgewijs opvangen leidt tot minder incidenten en positief bijdraagt aan de trajecten gericht op duurzame uitstroom. Deze ervaringen maken dat, vooruitlopend op de opdracht maatschappelijke opvang van 2022, ook in Midden-Limburg de afbouw van de grootschalige opvang plaatsvindt en ingezet wordt op flexibel opvangen in de regio. Ook de crisisopvang in Noord- en Midden-Limburg zal op basis van dit concept vormgegeven worden.

Landelijke brede aanpak van dak- en thuisloosheid

Naar aanleiding van alarmerende rapporten over de landelijke toename van dak- en thuisloosheid lanceerde Staatssecretaris Blokhuis een breed plan om dak- en thuisloosheid landelijk aan te pakken. Centrale doelstellingen in deze landelijke aanpak zijn: Preventie, Vernieuwing van de opvang en Wonen met begeleiding. Als regio gaven we gehoor aan de oproep van de Staatssecretaris. We hebben een regionaal plan ingediend, dat bestuurlijk is vastgesteld, en we ontvingen als regio € 2.154.940, - om uitvoering te geven aan de centrale doelstellingen. Met inzet van deze middelen hebben we de flexibilsering van de opvang kunnen versnellen.

De impact van de coronacrisis op de maatschappelijke opvang

Corona heeft uitzonderlijke extra inspanningen gevergd van zowel beleid als uitvoering. Het inrichten van de opvang volgens de 1,5 meter richtlijnen van de overheid heeft de omvorming van de opvang naar een kleinschalige inrichting in een versnelling gebracht. Een versnelling die heeft geleid tot diverse, vaak nog tijdelijke oplossingen. Met de herijking van de regiovisie en de nieuwe aanbesteding en inzet van de Blokhuismiddelen bestendigen we deze ontwikkeling. Ook het opvangen van niet-rechthebbenden, in onze regio vooral internationale werknemers, heeft veel impact op de uitvoering gehad.

1.3 BEMOEIZORG

Bemoeizorg wordt ingezet voor mensen die dakloos zijn, voor zorgwekkende zorgmijders, mensen met complexe problematiek en daar waar de reguliere toeleiding naar zorg niet lukt. De geboden zorg is vrijwillig, maar er kan drang of dwang worden toegepast.
Bemoeizorg kan omschreven worden als het vinden, binden en toe- dan wel terugleiden naar zorg. Bemoeizorg is één van de middelen die worden ingezet om de veiligheid van de zorgmijder, het netwerk en de samenleving te bewaken.

In Noord-Limburg is bemoeizorg een onderdeel van de integrale lokale teams en zijn de bemoeizorgers geïntegreerd in de lokale netwerken. In deze netwerken hebben naast bemoeizorg ook de woningbouwcorporaties, politie en hulpverlening zitting. Elke gemeente heeft zijn eigen aanspreekpunt. Bemoeizorg in Noord-Limburg krijgt jaarlijks tussen de 550 en 750 aanmeldingen.

In Midden-Limburg is een bemoeizorgteam met aparte specialismen jeugd en volwassenen. Ook hier zijn de bemoeizorgers geïntegreerd in de lokale netwerken en heeft elke gemeente haar eigen aanspreekpunt. Bemoeizorg Midden-Limburg krijgt jaarlijks ongeveer 700 aanmeldingen.

In relatie tot bemoeizorg heeft de inzet van ervaringsdeskundigen veel toegevoegde waarde. De mogelijkheid om ervaringen te kunnen delen en ervaringskennis in te zetten kan helpend zijn in het leggen van contact en het maken van de verbinding met de zorg.

1.4 PREVENTIE

De inzet van de organisaties die in de regio Noord- en Midden-Limburg preventie aanbieden is voor een groot deel gericht op het overdragen van kennis en expertise aan intermediairs. Dat zijn bijvoorbeeld medewerkers van de lokale wijkteams, leerkrachten, jongerenwerkers, maatschappelijk werkers en vrijwilligers. Daarnaast is er een preventiepakket, bestaande uit *evidence-based* preventieprogramma's, dat voor alle inwoners beschikbaar is . Dit basispakket bestaat uit:

- KOPP/KOV
- Verslavingspreventie
- Veerkracht en weerbaarheid
- Herstelgericht werken met inzet van ervaringsdeskundigen
- Problematische jeugdgroepen
- Psycho-educatie aan naasten (met opdracht om over te dragen aan lokale sociale basis)
- Consultatie en advisering aan partners

Met de aanbieders is afgesproken dat zij 20% van hun capaciteit reserveren om in te kunnen spelen op lokale trends en ontwikkelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een traject op maat voor een groep jongeren die regelmatig GHB gebruiken.

N.B. Voor de onderdelen bemoeizorg en preventie heeft de gemeente Venlo besloten om dit lokaal te beleggen als onderdeel van de aanbesteding van de lokale sociale basis. Daarmee wijkt Venlo af van de regiogemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Zij hebben de onderdelen bemoeizorg en preventie gezamenlijk regionaal aanbesteed.

2 VISIE EN AMBITIES REGIOVISIE 2022-2026

Waar we in hoofdstuk 1 zijn ingegaan op de stand van zaken en de ontwikkelingen die we in voorgaande jaren hebben doorgemaakt, geven we in dit hoofdstuk aan hoe we verder bouwen op het fundament dat we de afgelopen jaren hebben gelegd.

Alle kwetsbare inwoners in Noord- en Midden-Limburg worden op passende wijze ondersteund, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen in de samenleving.

De herijking van de visie en onze ambities voor 2022 – 2026 beschrijven we langs twee pijlers:

1. Meedoen & Erbij horen;
2. Wonen & Thuis in de wijk.

> *Ieders verhaal begint bij een thuis, een plek waar iemand zich prettig voelt, van waaruit hij deelneemt aan de samenleving en waar hij, of zij, naar terugkeert om op verhaal te komen. Dat dit niet voor iedere inwoner een vanzelfsprekendheid is trekken we ons als samenleving aan. We hebben een gezamenlijke maatschappelijke opdracht iedereen een thuis te bieden. Vooral aan hen die – al dan niet tijdelijk – niet in staat zijn te voorzien in een eigen thuis waar zij zich veilig en prettig voelen, zich kunnen ontwikkelen en deelnemen aan de samenleving.*

2.1 DEFINITIE EN AFBAKENING VAN DE DOELGROEP

Dat een thuis meer is dan enkel een dak boven je hoofd willen we uitdragen in deze regiovisie 2022-2026 (hierna regiovisie), gericht op inwoners die in beeld komen als we denken aan Preventie, Bemoeizorg, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. Onze focus ligt daarbij op de ontwikkeling van zelfredzaamheid, inclusie, participatie en herstel voor kwetsbare inwoners.

Gelijk is ook ongelijk: verschillen en overeenkomsten in de doelgroep

Het is lastig om aan te geven wat iemand maakt tot een kwetsbare inwoner. Het zijn vooral de omstandigheden waarin iemand verkeert die mede bepalend zijn of iemand al dan niet in een kwetsbare positie terecht komt. Het is niet zo dat onder gelijke omstandigheden inwoners een gelijke kwetsbaarheid ervaren. Persoonsgebonden vaardigheden en mogelijkheden maken het verschil of iemand voldoende veerkracht bezit om zich al dan niet staande te houden. Bovendien kan de mate van kwetsbaarheid wisselen en daarmee ook de ondersteuning die wordt gevraagd. Daarnaast zien we dat de complexiteit van de ondersteuningsvraag toeneemt.

Om de complexiteit van de ondersteuningsbehoefte van een inwoner te verduidelijken kunnen we drie dimensies onderscheiden:

1. de individuele leefwereld van de inwoner die belast wordt met de uitdaging zichzelf staande te houden;

2. de systeemwereld van instanties en overheden met hun eigen uitdagingen om tot een passend ondersteuningsaanbod te komen;
3. de gezamenlijke uitdaging om tot een verbinding te komen tussen de leefwereld, de samenleving en de systeemwereld.

In het verbinden van deze drie dimensies staat de ondersteuningsbehoefte van de inwoner centraal en zoeken we samen met de inwoner naar oplossingen voor de uitdagingen die zich voordoen.

2.2 ONZE VISIE LANGS DE PIJLER: MEEDOEN & ERBIJ HOREN

De pijler Meedoen & Erbij horen ondersteunt het vormgeven van een integrale aanpak in samenwerking met alle partijen die zich bezighouden met inwoners in kwetsbare posities in de regio Noord- en Midden-Limburg. Niet de voorziening of het aanbod staat centraal, maar de kwetsbare inwoner die er op enig moment gebruik van maakt.
We willen voorzieningen die zodanig op elkaar aansluiten dat de kwetsbare inwoner er de steun en uitdaging vindt om de zelfredzaamheid te vergroten en de aansluiting te behouden bij de samenleving. Passend bij de specifieke behoefte van de kwetsbare inwoner en de vaak complexe problematiek waar die mee te kampen heeft.

Wij geven thuis: Ik word gezien

Preventie is een belangrijk onderdeel van thuis geven, het houdt in dat problemen tijdig worden herkend en erkend. We geven thuis door voldoende plekken te bieden waar aan de bel getrokken kan worden, waar mensen aanwezig zijn die luisteren, tips geven en de weg wijzen. Dit kunnen professionals, vrijwilligers, inwoners of ervaringsdeskundigen zijn die snappen dat het niet altijd eenvoudig is problemen onder ogen te komen. En voor hen die liever zélf niet thuis geven, bijvoorbeeld zorgmijdende inwoners, blijven we ook aan de bel trekken.

Op mijn plek: Ik doe mee

Veel inwoners raken onder invloed van hun problematiek beperkt in hun mogelijkheden om mee te doen. Het onvermogen dit op eigen kracht te organiseren betekent voor hen een verlies aan perspectief en eigenwaarde. Er is aandacht nodig voor alle vormen van stigma die de acceptatie van de ander bemoeilijken. Zo normaal mogelijk meedoen is voor iedereen belangrijk.

Zinvolle daginvulling, herstel en inclusie

De veerkracht en vaardigheden van kwetsbare inwoners worden het beste ondersteund door uit te gaan van wat zij (nog) wel kunnen. De sociale samenhang wordt bevorderd als zij deelnemen aan activiteiten die openstaan voor diverse inwoners. Zo kunnen zij hun plek in de samenleving – opnieuw - hervinden, opbouwen of juist behouden.

Zelfredzaamheid en participatie

De ondersteuning van kwetsbare inwoners is gericht op het herstel van zelfredzaamheid en participatie. Zelfredzaam voor zover dat binnen de mogelijkheden ligt. Door in te zetten op een breed en gevarieerd aanbod van laagdrempelige activiteiten verspreid over de regio wordt het

voor iedereen mogelijk een zinvolle daginvulling te hebben. Zo normaal mogelijk meedoen in de wijk staat daarbij voorop.

Ervaringskennis en de inzet van ervaringsdeskundigen

De mogelijkheid hebben ervaringen te delen en hierdoor meer ervaringskennis op te doen wordt breed gewaardeerd. De aanwezigheid van zelfhulpgroepen, herstelgerichte activiteiten en laagdrempelige ontmoetingsplekken dragen bij aan het herstel en de inclusie van inwoners met diverse uitdagingen en problemen.

Perspectief bieden

Wij geloven dat er voor iedereen perspectief is op groei. Dat willen we ook uitdragen binnen de ondersteuning die we bieden. Dit is nooit een eindstation, er is altijd een volgende stap die iedereen in eigen tempo kan zetten.

2.3 ONZE VISIE LANGS DE PIJLER: WONEN & THUIS ZIJN IN DE WIJK

Binnen de diverse beschermde woon- en opvangvormen zorgen we ervoor dat iedereen tenminste een dak boven zijn hoofd kan hebben. Het doel is dat iedereen een eigen thuis kan vinden en behouden. De ondersteuning die daarbij nodig is, organiseren we zo dicht als mogelijk bij de inwoner.

Ik ben thuis in een zelfstandige woning

Steeds meer kwetsbare inwoners wonen net als ieder ander in een huis in de wijk.
Met ondersteuning en een sociale basisinfrastructuur die aansluit bij hun behoeften lukt het steeds vaker hen op een passende manier zelfstandig te laten wonen. Vaak is dit ook wat zij zelf het liefste willen.

Ik ben thuis in beschermd wonen

Geheel zelfstandig wonen is voor een deel van de groep kwetsbare inwoners (nog) een stap te ver. Toch vinden zij op veel plekken in de regio tijdelijk een thuis binnen beschermde woonvormen. Onze beweging deze verspreid over de regio vorm te geven zetten we voort. Bijzondere woonvormen komen daarbij ook steeds vaker gewoon in een huis in de wijk voor. Dat is wel zo prettig voor de inwoners die hierdoor ook gemakkelijker gebruik kunnen maken van alle faciliteiten en mogelijkheden die wijken, dorpen en steden te bieden hebben. Uitzonderingen zullen er altijd zijn, voor sommige beschermde woonvormen is het beter passend juist de randen van een wijk op te zoeken.

Ik ben onderweg naar huis in tijdelijke opvang

Voor mensen die tijdelijk gebruik moeten maken van de opvang willen we vooral dat zij zo snel als mogelijk thuiskomen. De verscheidenheid in de opvang- en zorgbehoefte voor kwetsbare inwoners vraagt om een breed aanbod van opvangmogelijkheden.
Jongeren vragen om een andere vorm van ondersteuning dan gezinnen met kinderen.
Vrouwen die vanwege huiselijk geweld het huis hebben verlaten, vragen ook om andere oplossingen. Wat hun achtergrond ook is, mensen hebben allemaal behoefte aan een dak boven

het hoofd en het vinden van veiligheid, rust en stabiliteit.

Goed nabuurschap

Bij elke voorziening (of dat nu opvang, beschermd wonen of andere woonvormen betreft), is goed nabuurschap van essentieel belang voor het draagvlak onder bewoners in een wijk. Zorgaanbieders, ketenpartners en gemeenten dragen gezamenlijk de zorg voor een goede relatie met omwonenden.

2.4 ONZE AMBITIES

We willen alle kwetsbare inwoners in Noord- en Midden-Limburg op passende wijze ondersteunen, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen **meedoen** en **wonen** in de samenleving.

Elke individuele gemeente heeft de verantwoordelijkheid zorg te dragen voor het hulp en ondersteuningsaanbod aan eigen inwoners. Het werkveld rondom de doelgroep kent ook raakvlakken met andere taken. Het gaat daarbij onder andere om wonen, leefomgeving en zorg & veiligheid. De regionale samenwerking maakt het mogelijk bepaalde activiteiten gezamenlijk uit te voeren. Afhankelijk van de activiteit voeren we de beleidsagenda (sub-)regionaal of lokaal uit (zie ook 3.1). Het is daarom belangrijk om rondom die punten een (integrale) samenwerking te organiseren.

Zoals we de visie langs twee pijlers hebben beschreven, zo hebben we ook de overkoepelende ambities verder uitgewerkt langs de twee pijlers. De ambities zijn deels via gezamenlijke regionale actviteiten en deels via lokale activiteiten te realiseren.

Onze ambities:

Pijler 1: Meedoen & Erbij horen.

1. **Meer preventie**: de problemen voor zijn door het vergroten van kennis bij intermediairs en het breed beschikbaar hebben van preventieactiviteiten.
2. **Meer maatwerk bieden**: ruimte creëren om te doen wat passend is voor de inwoner.
3. **Meer samenwerking**: het verbeteren van de samenwerking door de verantwoordelijkheid voor de doelgroep gezamenlijk te dragen.
4. **Vergroten inzet ervaringsdeskundigen en cliëntparticipatie**: het integreren van ervaringskennis en cliëntparticipatie in het gehele sociale domein.

Pijler 2: Wonen & Thuis zijn in de wijk

5. **Doorzetten transformatie van de opvang en beschermd wonen**: inzetten op kleinschalige opvangvormen en zelfstandige wooneenheden. Een regionale spreiding van beschermd wonen- en opvangplekken.
6. **Vergroten passend aanbod woonoplossingen**: creëren van een passend aanbod van woonvormen en woonplekken.
7. **Meer inzetten op veerkrachtige wijken**: de sociale basis op orde hebben, kwetsbare inwoners doen zo normaal mogelijk mee in de wijk.

We zullen deze ambities ook vertalen naar de uitvoering. In de matrix op de volgende pagina's is per ambitie globaal aangegeven hoe we daar de komende jaren aan gaan werken. Een toelichting per ambitie is toegevoegd als bijlage 4.2. In paragraaf 3.3 is aangegeven hoe we de uitvoering van de ambities concreet maken.

Onze doelen bij Pijler 1: Meedoen & Erbij horen.

1. Meer preventie	2. Meer maatwerk inzetten	3. Meer samenwerking	4. Versterken inzet ervaringsdeskundigen en clientparticipatie
Scholing en voorlichting We zetten regionaal en lokaal in op een verhoging van deelname aan preventieactiviteiten door inwoners en intermediairs.	**Via maatwerk participatie bevorderen** We bevorderen lokaal de participatie door een prikkelend en motiverend aanbod van participatiemogelijkheden.	**Ontwikkelen van netwerksamenwerking** We ontwikkelen regionaal en lokaal de netwerksamenwerking in de gehele keten door.	**Regiovisie op inzet ervaringsdeskundigen** We ontwikkelen een regionale visie op ervaringsdeskundigheid.
Samenwerking We realiseren een regionaal dekkend aanbod van OGGZ-preventieactiviteiten, waarbij de samenwerking met de lokale sociale basis wordt versterkt.	**Via maatwerk inclusie bevorderen** We bevorderen lokaal de inclusie door activeringsmogelijkheden toegankelijk te maken voor kwetsbare inwoners.	**Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de doelgroep** We stimuleren regionaal en lokaal een houding tot het nemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare inwoners.	**Ontwikkelen en opleiden** We scheppen regionaal een klimaat waarin ervaringsdeskundigheid zich kan ontwikkelen.
Inzet ervaringsdeskundigen We verhogen de inzet van ervaringsdeskundigen bij preventieactiviteiten.			**Vergroten zichtbaarheid ervaringsdeskundigen** We willen de kennisoverdracht vanuit ervaringsdeskundigheid lokaal ontsluiten zodat iedereen hier toegang tot heeft.
Regionaal basispakket OGGZ-Preventie We willen komen tot een regionaal basispakket OGGZ-Preventie.			**Versterken cliëntparticipatie** We willen cliëntparticipatie regionaal en lokaal beter integreren in bestaande infrastructuren van kennisoverdracht en beleidsontwikkeling.

Onze doelen bij Pijler 2: Wonen & thuis zijn in de wijk.

5. Door ontwikkelen van de opvang en beschermd wonen	6. Vergroten aanbod woonoplossingen	7. Meer inzetten op veerkrachtige wijken
Kleinschalige ondersteuningsvormen in de regio We realiseren regionaal een optimale spreiding van beschermd wonen voorzieningen en opvangplekken in de regio.	**Passend wonen** We realiseren voldoende passende woningen voor de doelgroep kwetsbare inwoners, onder andere door jaarlijks lokaal prestatieafspraken met woningcorporaties te maken.	**Nabuurschap** We willen lokaal met goed nabuurschap bereiken dat alle inwoners welkom zijn in onze wijken en dorpen, ook kwetsbare inwoners.
Versterken van de toegang We organiseren de toegang lokaal laagdrempelig en integraal in samenwerking met de aanbieders en de inwoner.	**Door ontwikkelen van het transfer – en matchingspunt** We streven naar een regionaal uniforme werkwijze van beide punten, verbeteren de beleidsinformatie en verbreden de doelgroep.	**Laagdrempelige ontmoetingsplekken** We maken regionaal gebruik van de *best practices* uit onze regio in het vormgeven van laagdrempelige ontmoetingsplekken.
Verbeteren imago doelgroep We versterken regionaal en lokaal de acceptatie van mensen die gebruik maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen.	**Aandacht voor bijzonder woonwensen** We ontwikkelen waar wenselijk en mogelijk lokaal maatwerk voor (overlastgevende) zorgwerkkende zorgmijders.	
Aandacht voor bijzonder kwetsbare doelgroepen We hebben regionaal aandacht voor kinderen, jongeren, de LHBTIQ doelgroep of mensen die vanwege huiselijk geweld de thuissituatie hebben moeten verlaten.		

3 GOVERNANCE, INKOOP EN SAMENWERKING

Deze regiovisie is niet los te zien van de samenwerking tussen de 14 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg gericht op de uitvoering van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie OGGZ (BW-MO-B&P) vanaf 2022. Binnen de voorbereidingen op deze samenwerking is niet alleen deze regiovisie tot stand gekomen maar hebben we ons ook gericht op de inkoop van BW-MO-B&P, de governance, de financiën en de juridische uitvoerings- en samenwerkingsafspraken.

3.1 NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP EN DE REGIONALE AFSPRAKEN

Op 26 juni 2020 hebben de Nederlandse gemeenten ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). In de NvO zijn niet-vrijblijvende afspraken opgenomen over het opstellen van een regionale visie. Tevens over de samenwerking van zowel gemeenten binnen een regio als tussen regio's onderling, de inkoop, het woonplaatsbeginsel, de toegang, samenwerkingsafspraken, contractbeheer en innovatie.
De afspraken in het kader van de NvO geven richting aan wat regio's samen doen en hoe dit lokaal en bovenregionaal verbonden is.

Meerjarige samenwerkingsafspraken
In de NvO is opgenomen dat regio's meerjarige samenwerkingsafspraken maken. Eind 2020 / begin 2021 hebben alle deelnemende colleges van Noord- en Midden-Limburg ingestemd met een regionaal uitvoeringsplan om te komen tot een regionale samenwerking. Basis voor dat uitvoeringsplan zijn de NvO en de door de regio opgestelde negen uitgangspunten voor samenwerking.

Regiovisie opstellen via participatief traject
Eén van de eisen vanuit de NvO is dat de regiovisie in samenspraak met zorgaanbieders, ketenpartners, ervaringsdeskundigen en (vertegenwoordigers van) de inwoners die deze zorg nodig hebben, tot stand is gekomen. In bijlage 4.1 is beschreven hoe we aan deze eis uitvoering hebben gegeven.

Versterken van de lokale sociale basis
Vanuit de in 2020 opgestelde negen regionale uitgangspunten voor samenwerking vormt met name het eerste uitgangspunt een belangrijke basisvoorwaarde voor het bereiken van onze ambities. In het eerste uitgangspunt staat beschreven dat elke gemeente zorgt voor een passend aanbod van voorliggende en algemene voorzieningen, die bijdragen aan het voorkomen van instroom van inwoners in maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen en die duurzame uitstroom van deze groep uit deze voorzieningen bevorderen.
Dit uitgangspunt heeft er toe geleid dat in de samenwerkingsovereenkomst een afspraak is opgenomen over deze lokale sociale basis. Alle colleges dienen zorg te dragen voor:

a. adequate, afdoende en passende (preventieve) voorzieningen en activiteiten voor onder meer werk/inkomen/schulden, maatschappelijke ondersteuning (met name individuele begeleiding, dagbesteding, vervoer en huishoudelijke hulp), jeugdhulp en wonen. Deze

voorzieningen en activiteiten vormen samen de lokale sociale basis en zijn een aanvulling op de regionale voorzieningen voor BW, MO en B&P.

b. het creëren van een lokale sociale basis om mogelijke maatschappelijke uitval en complexe problematiek vroegtijdig te signalen en om psychosociale- en psychische problemen te herkennen. Deze lokale sociale basis is nodig om proactief te kunnen handelen. Deze infrastructuur omvat ook de OGGz-taken, indien nodig inclusief specialistische ggz-expertise en/of ervaringsdeskundigheid.

c. het gezamenlijk regionaal verwerven van zorg en ondersteuningsaanbod door aanbieders van voorzieningen voor BW, MO en B&P door de MGR.

d. voldoende, goed gespreide, adequate en betaalbare (sociale) woonmogelijkheden in de eigen gemeente. Deze verplichting kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door middel van het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties, zodat uitstroom uit voorzieningen van BW en MO geen of minder belemmeringen ondervindt.

e. adequate toegang tot voorzieningen voor BW en MO in samenhang met de toegang tot begeleiding, jeugdhulp, werk/participatie en inkomensondersteuning.

f. het zoveel mogelijk voorkomen van de noodzaak tot maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Andere onderdelen uit de NvO

Andere onderdelen uit de NvO zijn ook opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst en/of uitgewerkt in deze visie:

1. we hebben afspraken gemaakt over de toegang tot voorzieningen: de lokale Wmo-teams vormen de toegang tot BW en MO. Door het toepassen van het afwegingskader BW is een gelijke toegang tot deze zorg voor de hele regio gewaarborgd;
2. we werken volgens de beleidsregels Landelijke toegankelijkheid: de beste plek voor herstel is altijd doorslaggevend voor wat betreft de regio waar een cliënt geholpen wordt. Zodra het woonplaatsbeginsel voor BW wordt ingevoerd, zullen we daar gezamenlijk uitvoering aan geven.
3. via de gezamenlijke inkoop zorgen we door meerjarige contracten voor beschikbaarheid en continuïteit van zorgfuncties voor de kwetsbare inwoners in onze regio. Administratieve lasten worden daarbij zoveel mogelijk beperkt.

Voor meer informatie over de Norm voor Opdrachtgeverschap zie https://vng.nl/artikelen/norm-voor-opdrachtgeverschap-mo-bw-routekaart

3.2 MONITORING

Om te kunnen sturen op de regionale taken maatschappelijke opvang, beschermd wonen en bemoeizorg & OGGz-preventie is een regionale monitor opgesteld. In deze regionale monitor zijn ook de KPI's opgenomen zoals afgesproken tijdens de inkoop van het beschermd wonen, de maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie. De data die ten grondslag liggen aan de regionale monitor worden door ofwel de opdrachtnemer ofwel de gemeenten periodiek (wekelijks, per kwartaal of per half jaar) aangeleverd aan de MGR. De MGR is verantwoordelijk voor de oplevering van de regionale monitor.

Het doel van de regionale monitor is enerzijds om te kunnen beoordelen of de prestaties door de gecontracteerde partijen conform afspraak geleverd zijn. Hierop wordt toegezien tijdens de accountgesprekken die viermaal per jaar plaatsvinden. Anderzijds wordt de informatie vanuit de regionale monitor geduid door beleid, uitvoering en bedrijfsvoering met als doel te bepalen of de ingezette activiteiten in lijn zijn met het beleid zoals vastgelegd in de regiovisie of dat op onderdelen (beleid, uitvoering en/of bedrijfsvoering) aanpassingen nodig zijn. Indien dat laatste aan de orde is, worden de aanpassingen door vertaald in de beleids- en/of ontwikkelagenda van de regio Noord- en Midden-Limburg. Hierover vindt communicatie plaats met de BC Wmo.

3.3 UITVOERING

Jaarlijks stellen de samenwerkende gemeenten een (meerjarige) beleidsagenda vast. Dat is het regionale uitvoeringsprogramma, waar voor het lopende jaar is aangegeven welke activiteiten op regionaal niveau worden ondernomen, om de ambities verder vorm te geven. De beleidsagenda vormt de input voor de regionale begroting. Bij het aanbieden van de regionale jaarrekening wordt ook verslag gedaan van de voortgang die dat jaar is gerealiseerd. Zo werken we stap voor stap aan onze visie, zodat alle kwetsbare inwoners van Noord- en Midden-Limburg zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen in de samenleving.

4 BIJLAGEN

4.1 TOELICHTING PROCES TOTSTANDKOMING REGIOVISIE

Tussen november 2020 en september 2021 zijn er diverse momenten georganiseerd waarop we het gesprek zijn aangegaan met organisaties die met de doelgroep beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg of preventie in aanraking komen.

Door corona zagen we ons genoodzaakt deze ontmoetingen digitaal vorm te geven, dat was een uitdaging. Tegelijkertijd merkten we dat de deelname aan de diverse sessies hoog was: we hebben digitaal veel mensen weten te betrekken. We hebben ervoor gekozen de verslagen van de bijeenkomsten niet op te nemen als bijlage, de verslagen zijn wel opvraagbaar.

Al deze bijeenkomsten hebben gezamenlijk de input opgeleverd en draagvlak gecreëerd voor de totstandkoming van de herijkte regiovisie zoals deze nu voorligt. Hieronder een korte toelichting op de bijeenkomsten die zijn georganiseerd.

Het voorliggend veld

In deelsessies zijn drie thema's verkend; Inclusie, Dicht bij huis, en Extramuraal.

Marktconsultaties

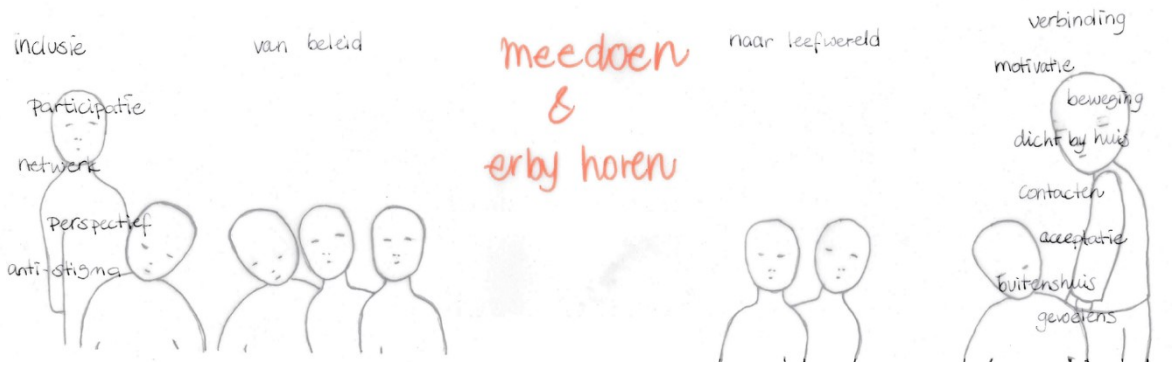
Voor ieder onderdeel van de aanbesteding (Preventie, Bemoeizorg, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen) heeft er een marktconsultatie plaatsgevonden.

Inspiratiesessies

Daarna zijn alle maatschappelijk relevante partners uitgenodigd deel te nemen aan zes inspiratiesessies, eveneens vormgegeven rondom de pijlers Meedoen en Wonen.
Los daarvan is er nog een inspiratiesessie met ervaringsdeskundigen georganiseerd.
Tevens is een enquête rondgestuurd waarin men de kans kreeg te reflecteren op de inspiratiesessies.

Bijeenkomst Grenswerk

In september 2021 is een bijeenkomst georganiseerd waar de eerste contouren van de regiovisie zijn gepresenteerd en men nogmaals in de gelegenheid werd gesteld te reageren en input te leveren.

4.2. BESCHRIJVING VAN DE AMBITIES

1. Meer preventie

Door bestaande sociale infrastructuren vaker in te zetten en beter te benutten willen we bereiken dat het steeds beter lukt er vroeg bij te zijn. Het stimuleert daarbij ook het zelforganiserend vermogen en de sociale netwerken van inwoners. Voorkomen is altijd beter dan genezen.

Scholing en voorlichting

We willen het bereik van de OGGZ-preventieactiviteiten vergroten door meer in te zetten op het scholen van intermediairs. Intermediairs zijn bijvoorbeeld leerkrachten, wijkteams, het welzijnswerk en vrijwilligers.

Samenwerking

Om de effectiviteit en vindbaarheid van OGGZ-preventieactiviteiten te vergroten willen we de samenwerking met de sociale basis verder versterken zodat er een dekkend aanbod ontstaat (zie verder ook onder de ambities bij punt 3: Samenwerking).

Inzet ervaringsdeskundigen

We willen meer gebruik maken van de kracht van ervaringsdeskundigen bij preventieactiviteiten die gericht zijn op herstel en zelfregie. Dit past in het concept van positieve gezondheid waarbij de nadruk niet ligt op de afwezigheid van ziekte maar op het vermogen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren (zie verder ook onder de ambities bij punt 4: Versterken inzet ervaringsdeskundigheid en cliëntenparticipatie).

Regionaal basispakket OGGZ-Preventie

We streven naar één basispakket van OGGZ-preventieactiviteiten in de regio Noord- en Midden-Limburg waar alle inwoners gebruik van kunnen maken. Het basispakket richt zich ten minste op: kinderen van ouders met psychiatrische problemen of verslavingsproblemen, verslavingspreventie, veerkracht en weerbaarheid, herstelgericht werken en psycho-educatie.

2. Meer maatwerk bieden

Inwoners met meervoudige complexe problemen fungeren (nog te) vaak als de contrastvloeistof die de zwakke plekken in systemen en sociale netwerken blootlegt. Hierdoor krijgen ze maar al te vaak te maken met de gevolgen van sociale uitsluiting.
Met meer maatwerk bedoelen we overigens geen extra voorzieningen speciaal voor specifieke doelgroepen, maar vaker en meer via maatwerk gebruik maken van wat er al is.

Via maatwerk participatie bevorderen

De mogelijkheden tot participatie voor kwetsbare inwoners willen we verder vergroten en normaliseren, door met elkaar het gesprek aan te gaan over aanpassingen die deelname van kwetsbare inwoners vergemakkelijkt en mogelijk maakt. Kwetsbare inwoners hebben de keuze uit een prikkelend en motiverend aanbod van participatie mogelijkheden, die aansluiten bij hun wensen en talenten.

We streven naar een verbetering in de samenwerking tussen GGZ, maatschappelijke opvang, beschermd wonen en participatieconsulenten.

Via maatwerk inclusie bevorderen
Participatie en inclusie kunnen hand in hand gaan als we mogelijkheden bieden aan onze kwetsbare inwoners om 'zo normaal als mogelijk' mee te doen. Activeringsmogelijkheden die beschikbaar zijn voor alle inwoners willen we ook toegankelijk maken voor kwetsbare inwoners. Participatie en de begeleiding van activiteiten kunnen zijn ingericht aan de hand van onderwerp c.q. activiteit waar brede belangstelling voor bestaat en minder aan de hand van 'doelgroep', zodat de inclusiviteit bevorderd wordt.

3. Meer samenwerking

De ervaring leert dat juist in complexere situaties samenwerking de sleutel is om te komen tot een passende maatwerkoplossing. De zwakke plekken in systemen oplossen, sociale netwerken versterken en het bevorderen van sociale inclusie is waar we als samenleving zorg voor dragen. Om al onze ambities te realiseren is samenwerking onmisbaar.

Ontwikkelen van netwerksamenwerking
Ketensamenwerking willen we doorontwikkelen tot netwerksamenwerking.
Deze netwerksamenwerking is op lokaal niveau gericht op het tijdig signaleren van (complexe) problematiek. Meer overstijgend is netwerksamenwerking gericht op kennisuitwisseling, afstemming en coördinatie.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de doelgroep
Als diverse partijen – vanuit eigen expertise, maar toch – de gezamenlijke opdracht hebben kwetsbare inwoners te ondersteunen en zorg te bieden, dan kan het niet anders dan dat je daar ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor voelt.
Deze houding verbetert de samenwerking en creëert ruimte voor oplossingen waar een breed draagvlak voor aanwezig is.

4. Versterken inzet ervaringsdeskundigen en cliëntparticipatie

De mogelijkheid hebben ervaringen te delen en hierdoor meer ervaringskennis op te doen wordt alom gewaardeerd. De aanwezigheid van zelfhulpgroepen, herstelgerichte activiteiten en laagdrempelige ontmoetingsplekken draagt bij aan het herstel en de inclusie van inwoners met diverse uitdagingen en problemen.

Regiovisie op inzet ervaringsdeskundigen
In onze regio zijn al steeds meer ervaringsdeskundigen actief. Zij zijn werkzaam in verschillende organisaties. Om versnippering van de inzet van ervaringsdeskundigen tegen te gaan stellen we onszelf ten doel een gezamenlijke visie te ontwikkelen op de inzet van ervaringdeskundigheid. Vanuit deze visie ontwikkelen we een gezamenlijke taal over de waarden van zelfregie en herstel. We weten hoe en waar we ervaringsdeskundigheid zo optimaal mogelijk kunnen inzetten en zoveel mogelijk inwoners kunnen bereiken.

Ontwikkelen en opleiden

De inzet van ervaringsdeskundigen kan binnen het brede sociale domein worden vergroot als er ook wordt geïnvesteerd in het opleiden van voldoende ervaringsdeskundigen waarmee aan de vraag kan worden voldaan. Dit kunnen we mogelijk maken met het scheppen van een klimaat waarin ervaringsdeskundigen zich gewaardeerd voelen en er voldoende plekken aanwezig zijn waar een ervaringsdeskundige zich kan ontwikkelen.

Vergroten zichtbaarheid ervaringsdeskundigen
Door ervaringsverhalen en daarmee de collectieve ervaringskennis zichtbaar en vindbaar te maken kan iedereen toegang krijgen tot deze kennisbron. Dit stimuleert het ontwikkelen van beleid. Inwoners en professionals kunnen inspiratie tot (verder) herstel en hoop putten uit de kennisoverdracht van ervaringsdeskundigen.

Versterken clientparticipatie
Cliëntparticipatie willen we beter integreren in de bestaande infrastructuren van kennisoverdracht en beleidsontwikkeling. Om erachter te komen hoe cliënten de ondersteuning en zorg ervaren is het van belang de clientparticipatie onderdeel te laten zijn van overleg- en inspraakstructuren.

5. Door ontwikkelen van de opvang en beschermd wonen

Kleinschalige ondersteuningsvormen in de regio
Dakloosheid ontstaat midden in de samenleving. Daarom willen we de aanpak van dakloosheid ook midden in de samenleving positioneren. We streven naar een maatschappelijke opvang en locaties voor beschermd wonen die zodanig ingebed zijn in de sociale basisinfrastructuur dat mensen die er op enig moment gebruik van moeten maken, zich ook in die tijdelijke situatie thuis kunnen voelen en onderdeel blijven van de samenleving.

Versterken van de toegang
Het bieden van maatwerk start zodra iemand zich meldt voor toegang tot beschermd wonen of maatschappelijke opvang. De toegang organiseren we laagdrempelig en integraal in samenwerking met de aanbieders en de inwoner. Een integrale toegang kent twee functies: preventief en als feitelijke toegang tot de voorziening. Vooral de preventieve functie willen we in de komende periode versterken, waarbij de gemeente een steeds nadrukkelijkere rol krijgt. Hiermee bereiken we een verbetering in de dienstverlening en weten we vaker opname in de opvang of beschermd wonen te voorkomen. We positioneren ketenregie zodanig in de regio dat de samenwerking, kennisoverdracht en dienstverlening optimaal aanwezig is.

Verbeteren imago doelgroep
Een belangrijk uitgangspunt van de pijler Wonen en thuis zijn in de wijk is onze wens dat alle inwoners zich welkom voelen in onze wijken en dorpen, ook kwetsbare inwoners. Om dit te bereiken is het nodig de acceptatie van mensen die gebruik maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen te versterken (zie ook de ambitie onder punt 7: Meer inzetten op veerkrachtige wijken).

Aandacht voor bijzonder kwetsbare doelgroepen

Onder de mensen die gebruik maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen bevinden zich ook inwoners die extra kwetsbaar zijn. Denk hierbij aan kinderen, jongeren, de LHBTIQ doelgroep, of mensen die vanwege huiselijk geweld de thuissituatie hebben moeten verlaten en een veilige plek nodig hebben. Ook voor hen hebben we een passend aanbod wat aansluit bij wat nodig is op dat moment.

6. Vergroten aanbod woonoplossingen

Het aanbod van betaalbare woningen, met oog voor de draagkracht en draaglast in gemeenschappen, blijft ook in de komende jaren een aandachtspunt.

Passend wonen

Om duurzame uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen mogelijk te maken zijn voldoende, passende woningen nodig. Zowel passend qua gemeente en locatie als passend qua bijvoorbeeld betaalbaarheid. Aanbieders en regiogemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het leggen van de verbinding tussen het huisvestingsvraagstuk van kwetsbare inwoners en het fysieke domein. We zetten ons hiervoor in door onder andere prestatieafspraken te maken met woningcorporaties. Daarbij kijken we ook naar lokale (proces-)oplossingen voor het huisvesten van (overlastgevende) zorgwekkende zorgmijders.

Door ontwikkelen van het Transfer– en Matchingspunt

In 2020 zijn we in de regio gestart met een Transferpunt Noord-Limburg en een Matchingspunt Midden-Limburg waar vraag en aanbod op het gebied van passende huisvesting en ondersteuning samenkomt. Hierin werken gemeenten, woningcorporaties, zorg- en welzijnsaanbieders samen om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen.
De komende jaren streven we naar uniformiteit in werkwijze van beide punten waarmee ook de beleidsinformatie wordt verbeterd. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken om te verbreden in doelgroepen zodat we meer mensen kunnen voorzien van een passende woning en ondersteuning .

Aandacht voor bijzondere woonwensen

We realiseren ons dat de huidige huisvestingsmogelijkheden niet altijd aansluiten bij wat inwoners nodig hebben. We herkennen bijvoorbeeld steeds meer inwoners die behoefte hebben aan prikkelarme huisvesting, voor hen is beschermd wonen ook niet altijd passend. Zij kunnen zich niet staande houden in de wijk en veroorzaken overlast.
Via maatwerkoplossingen willen we ook voor deze inwoners een oplossing creëren.

7. Meer inzetten op veerkrachtige wijken

Het opnieuw of weer gaan wonen van kwetsbare inwoners in de wijk of het dorp vraagt om een open houding tussen inwoners. Het denken in ‘wij’ en ‘zij die anders zijn’ gaat niet helpen om te komen tot de gewenste inclusieve samenleving. Ook van een wijk of dorp mag een inspanning verwacht worden.

Nabuurschap

Zorgaanbieders, ketenpartners en gemeenten dragen gezamenlijk de zorg voor een goede relatie met omwonenden. Op deze manier versterken we gezamenlijk de acceptatie van

maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen in wijken en dorpen. We willen bereiken dat alle inwoners welkom zijn in onze wijken en dorpen, ook kwetsbare inwoners (zie ook de ambitie onder punt 5: Verbeteren imago doelgroep). Dit betekent ook dat de kwetsbare inwoner zich als goede buur opstelt en dat de buurt zorgt voor een goede ontvangst.

Laagdrempelige ontmoetingsplekken
De aanwezigheid van laagdrempelige ontmoetingsplekken in de sociale basis waar alle inwoners gebruik van kunnen maken bevordert de integratie en acceptatie van kwetsbare inwoners. We maken hierbij gebruik van *best-practices* die in de regio zijn ontstaan.

4.3 DOCUMENTATIE EN KERNPUNTEN OVERHEIDSBELEID

Hieronder vindt u de belangrijkste documentatie en de kernpunten van het overheidsbeleid.

Meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/05/24/meerjarenagenda-beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang

Van beschermd wonen naar een beschermd thuis
https://vng.nl/publicaties/van-beschermd-wonen-naar-een-beschermd-thuis-rapport-cie-dannenberg

Beleidsdoelen vanuit de Brede Aanpak dak- en thuisloosheid (VWS, 2020)
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/03/kamerbrief-over-een-thuis-een-toekomst-de-aanpak-van-dak-en-thuisloosheid

Iedereen onder een dak; website gelanceerd in navolging van de Brede Aanpak dak- en thuisloosheid
https://www.iedereenondereendak.nl/aanpak-dakloosheid/vernieuwing-in-de-opvang

Raad Volksgezondheid en Samenleving (RVS) Herstel begint met een huis
https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2020/04/21/herstel-begint-met-een-huis---dakloosheid-voorkomen-en-verminderen

Taskforce Wonen en Zorg
https://www.taskforcewonenzorg.nl/

Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren
https://www.16-27.nl/wonen/actieprogramma-dak-en-thuisloze-jongeren

Landelijke aanpak 16-27
https://www.16-27.nl/integraal-samenwerken/wat-toekomstgericht-werken

Maatwerk Participatiewet dak- en thuisloze jongeren
https://www.divosa.nl/sites/default/files/nieuwsbericht_bestanden/20200922_factsheet_maatwerk_participatiewet_dak-thuisloze_jongeren.pdf

Kom uit je Schuld, Actieplan Brede Schuldenaanpak
https://www.komuitjeschuld.nl/voor-professionals/samenwerkingsverbanden

Landelijk convenant vroegsignalering schulden
https://www.nvvk.nl/kennisbank-detail/2021/04/04/Landelijk-Convenant-Vroegsignalering

Normenkader en handleiding keurmerk "Veiligheid in de vrouwenopvang"
https://keurmerkvrouwenopvang.nl/

Eindrapportage Lenferink over kinderen in de maatschappelijke – en vrouwenopvang
https://vng.nl/sites/default/files/eindrapportage-lenferink_kinderen_in_de_opvang.pdf

Eerst samenwerken voor veiligheid, dan samenwerken voor risicogestuurde zorg
https://vng.nl/files/vng/201605_visiedocument_gefaseerde_ketensamenwerkingvogtlander_van_arum_0.pdf

Kwaliteitseisen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang; handreiking voor gemeenten.
https://vng.nl/nieuws/kwaliteitseisen-beschermd-wonen-en-opvang-handreiking

VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap
https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/iedereen-doet-mee